

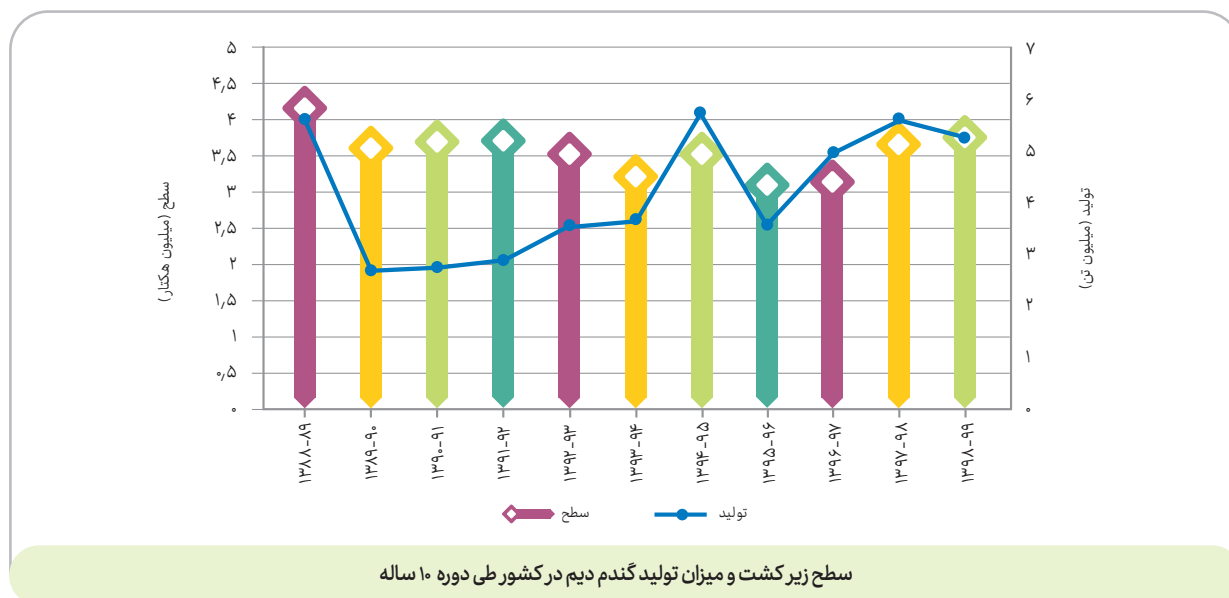

"ذهاب" رقم جدید گندم دوروم با عملکرد و کیفیت خوب سمولینا برای کشت در دیمزارهای مناطق معتدل سرد و گرم

موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور^۱، مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان‌های ایلام^۲، کهگیلویه و بویر احمد^۳، خراسان شمالی^۴، لرستان^۵، اردبیل^۶ و گلستان^۷، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر^۸، مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان‌های کردستان و آذربایجان غربی^۹

۶ بیان مسئله

گندم به عنوان یکی از محصولات راهبردی نقش مهمی در تغذیه کشور و جهان دارد. سطح زیر کشت آن در ایران حدود ۶ میلیون هکتار است

سطح زیر کشت و میزان تولید گندم دیم در کشور طی دوره ۱۰ ساله

۱- رضا محمدی، رضا حق پرست، اسماعیل زادحسن، داوود صادق زاده، عبدالوهاب عبدالهی، نوذر بهرامی، مقصود حسنیپور حسنی و امیر دریایی ۲- محمد مهدی پورسیاه بیدی و محمد آرمیون ۳- رحمت اله کریمی زاده و محتشم محمدی ۴- مسعود اسکندری تربقان ۵- طهماسب حسین پور ۶- کمال شهبازی و حسن خانزاده ۷- جبار جعفریای و معصومه خیرگو ۸- فرزاد افشاری ۹- محمود مرادی ۱۰- رحیم هوشیار

که ۴ میلیون هکتار آن در شرایط دیم کشت می‌شود. گندم دوروم گونه‌ای از گندم است که تقریباً ۵٪ از سطح زیر کشت گندم در دنیا و حدود ۱۰٪ کل تولید گندم را شامل می‌شود. دیمزارهای مناطق معتدل و گرم ایران حدود دو میلیون هکتار را در بر گرفته که با آب و هوای مدیترانه‌ای مناسب کشت گندم دوروم می‌باشد. با توجه به عدم پراکنش مناسب بارندگی در این مناطق، زراعت گندم دیم متأثر از تنش‌های مختلف زیستی (خشکی، سرما و گرما) و غیر زیستی (آفات و بیماری‌ها) می‌باشد. معرفی ارقام با عملکرد بالا و متحمل به شرایط اقلیمی موجود موجب تولید پایدار در دیمزارها می‌شود. شرایط آب و هوایی ایران برای تولید گندم دوروم مناسب بوده و می‌توان با بهره‌برداری مطلوب از این شرایط برای تولید گندم دوروم با کیفیت بالا استفاده نموده و با تولید این محصول و تبدیل آن به سمولینا و ماکارونی نقش موثری در بازارهای جهانی ایفا نمود.

۶ معرفی دستاورد

رقم جدید گندم دوروم ذهاب انتخابی از خزانه‌های بین‌المللی گندم دوروم دریافتی از ایکاردا می‌باشد که پس از طی آزمایش‌های به‌نژادی در ایستگاه‌های تحقیقات دیم و حفظ برتری در مزارع زارعین و با توجه به ویژگی‌های کیفی دانه و مقاومت نسبت به بیماری‌های گندم معرفی گردید. نتایج ۱۰ سال مطالعه بر روی رقم گندم دوروم ذهاب در استان‌های کرمانشاه، ایلام، خراسان شمالی، آذربایجان شرقی، کهگیلویه و بویراحمد، اردبیل، لرستان و گلستان نشان داد که این رقم با برخورداری از عملکرد بالا (۳۳۸۸ کیلوگرم در هکتار) و برتری ۱۰٪ نسبت به ارقام شاهد (ساجی و دهدشت)، وزن هزار دانه بالا، پایداری عملکرد بالا، زود رس، مقاوم به ورس و بیماری‌های زنگ و همچنین کیفیت خوب سمولینا، مناسب برای کشت در دیمزارهای مناطق معتدل سرد و گرم کشور می‌باشد.

۶ فرایند تجاری سازی

در حال حاضر رقم ذهاب در برنامه طبقات مختلف بذری قرار دارد و در استان کرمانشاه و برخی استان‌های دیگر از قبیل ایلام، خراسان شمالی، آذربایجان شرقی و لرستان در طبقات مختلف بذری پرورش یک، پرورش دو، پرورش سه و مادری کشت شده است. با توجه به پتانسیل عملکرد بالا و ویژگی‌های زراعی مطلوب این رقم، انتظار می‌رود حدود ۵۰ هزار هکتار از اراضی معتدل و گرم دیم کشور به کشت این رقم اختصاص یابد.

۶ پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

- ۱ پیش بینی سطح زیر کشت: ۵۰ هزار هکتار
- ۲ افزایش عملکرد در واحد سطح نسبت به شاهد: ۲۷۸ کیلوگرم در هکتار
- ۳ افزایش تولید در سطح ۵۰ هزار هکتار: ۱۳۹۰۰ تن
- ۴ افزایش درآمد حاصل از کشت در سطح ۵۰ هزار هکتار در ۵ سال: ۲۹۲ میلیارد ریال
- ۵ مزایا: عملکرد و وزن هزار دانه بالا، پایداری عملکرد، زود رس، متحمل به خشکی، مقاوم به ورس و زنگ
- ۶ ویژگی‌های کیفی: ۱۳٪ پروتئین، ۵۳٪ سمولینا، و رنگ سمولینا در کلاس ۵